KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 23.5.2022 r.
COM(2022) 623 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Portugalii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Portugalię programu stabilności na 2022 r.

{SWD(2022) 623 final} - {SWD(2022) 640 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Portugalii na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Portugalię programu stabilności na 2022 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[3] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia wsparcie finansowe na rzecz realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Przyczynia się on do ożywienia gospodarczego oraz wdrażania zrównoważonych i pobudzających wzrost gospodarczy reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększając jednocześnie odporność i wzrost potencjalny gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić stabilność finansów publicznych oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie. Maksymalny wkład finansowy dla każdego państwa członkowskiego w ramach

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności [został] zaktualizowany [XX] czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(2) 24 listopada 2021 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej na 2022 r. Należycie uwzględniono w niej potwierdzone wspólne zobowiązanie, które podjęto w maju 2021 r. podczas Szczytu Społecznego w Porto, do dalszego wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych proklamowanego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję 17 listopada 2017 r. 25 marca 2022 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2022 r. 24 listopada 2021 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Portugalię jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji[4]. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę 5 kwietnia 2022 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2022 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i który Rada przyjęła 14 marca 2022 r.

(3) Inwazja Rosji na Ukrainę, która nastąpiła wkrótce po globalnej pandemii, znacząco zmieniła kontekst geopolityczny i gospodarczy. Skutki tej inwazji odczuwane przez gospodarki państw członkowskich to m.in. wyższe ceny energii i żywności i słabsze perspektywy wzrostu gospodarczego. Wyższe ceny energii wpływają zwłaszcza na gospodarstwa domowe znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, które doświadczają ubóstwa energetycznego lub są nim zagrożone. UE doświadcza również bezprecedensowego napływu osób uciekających z Ukrainy. W tym kontekście 4 marca 2022 r. uruchomiono[5] po raz pierwszy dyrektywę w sprawie tymczasowej ochrony, przyznając osobom wysiedlonym z Ukrainy prawo do legalnego pobytu w UE, a także dostęp do kształcenia i szkolenia, rynku pracy, opieki zdrowotnej, mieszkań i opieki społecznej.

(4) Biorąc pod uwagę szybko zmieniającą się sytuację gospodarczą i geopolityczną, europejski semestr ponownie służy do zakrojonej na szeroką skalę koordynacji polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w 2022 r., jednocześnie rozwijając się zgodnie z wymogami dotyczącymi wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, jak opisano w rocznej analizie zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2022 r. Realizacja przyjętych planów odbudowy i zwiększania odporności jest nieodzowna do osiągnięcia priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia krajowe, wydane w odniesieniu do poszczególnych krajów w cyklach semestru w latach 2019 i 2020, lub znaczną część tych zaleceń. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019 i 2020 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

[5] Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony, Dz.U. L 71 z 4.3.2022, s. 1.

lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241, obok zaleceń dla poszczególnych krajów wydanych do dnia przedłożenia zmodyfikowanego planu.

(5) Ogólna klauzula wyjścia obowiązuje od marca 2020 r.[6] W komunikacie z 3 marca 2021 r.[7] Komisja przedstawiła opinię, że decyzję w sprawie dezaktywacji ogólnej klauzuli wyjścia lub dalszego jej stosowania należy podejmować w ramach ogólnej oceny stanu gospodarki, przy czym głównym kryterium ilościowym powinien być poziom aktywności gospodarczej w UE lub w strefie euro w porównaniu z poziomami sprzed kryzysu (na koniec 2019 r.). Zwiększona niepewność i poważne ryzyko pogorszenia się perspektyw gospodarczych w związku z wojną w Europie, bezprecedensowymi podwyżkami cen energii i utrzymującymi się zakłóceniami w łańcuchach dostaw uzasadniają przedłużenie do końca 2023 r. ogólnej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu.

(6) Zgodnie z podejściem przyjętym w opinii Rady z 18 czerwca 2021 r. na temat programu stabilności na 2021 r., kurs polityki fiskalnej jest obecnie najlepiej mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego[8]. Poza oceną ogólnego kursu polityki fiskalnej celem analizy jest również sprawdzenie, czy krajowa polityka fiskalna ma rozważny charakter, a jej struktura sprzyja trwałemu ożywieniu gospodarczemu zgodnemu z celami zielonej i cyfrowej transformacji; z tego powodu uwagę zwraca się również na zmiany bieżących wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów i z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem wywołanym COVID-19) i inwestycji finansowanych ze środków krajowych[9].

(7) 2 marca 2022 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający ogólne wytyczne dotyczące polityki fiskalnej w 2023 r. w celu wsparcia państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienia koordynacji polityki[10]. Komisja stwierdziła, że w oparciu o perspektywy makroekonomiczne prognozy z zimy 2022 r. stosowne wydaje się przejście w 2023 r. od ogółem wspierającego kursu polityki fiskalnej w latach 2020–2022 do zasadniczo neutralnego ogólnego kursu polityki fiskalnej, przy zachowaniu gotowości do odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany sytuacji gospodarczej. Komisja oznajmiła, że zalecenia fiskalne na 2023 r. nadal powinny być różne dla poszczególnych państw członkowskich

---

6 Komunikat Komisji do Rady w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu, Bruksela, COM(2020) 123 final z 20.3.2020.

7 Komunikat Komisji do Rady „Rok od wybuchu pandemii COVID-19: działania z zakresu polityki fiskalnej”, Bruksela, COM(2021) 105 final z 3.3.2021.

8 Szacunki dotyczące kursu polityki fiskalnej i jej komponentów w niniejszym zaleceniu są szacunkami Komisji opartymi na założeniach stanowiących podstawę prognozy Komisji z wiosny 2022 r. Szacunki Komisji dotyczące średniookresowego wzrostu potencjalnego nie uwzględniają pozytywnego wpływu reform, które są częścią planu odbudowy i zwiększania odporności i które mogą pobudzić wzrost potencjalny.

9 Niefinansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ani z innych funduszy UE.

10 Komunikat Komisji do Rady: Wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2023 r., Bruksela, COM(2022) 85 final z 2.3.2022.

i uwzględniać potencjalne efekty zewnętrzne dla innych krajów. Komisja wezwała państwa członkowskie do uwzględnienia wytycznych w ich programach stabilności i konwergencji. Komisja zobowiązała się, że będzie ściśle monitorować sytuację gospodarczą i w razie potrzeby dostosuje swoje wytyczne polityczne, najpóźniej pod koniec maja 2022 r. w wiosennym pakiecie europejskiego semestru.

(8) W stosunku do wytycznych fiskalnych przedstawionych 2 marca 2022 r. zalecenia fiskalne na 2023 r. uwzględniają gorsze perspektywy gospodarcze, większą niepewność i dodatkowe ryzyko pogorszenia sytuacji oraz wyższą inflację, niż zakładano w prognozie zimowej. W tym kontekście działania fiskalne muszą mieć na celu rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, a także zachowanie siły nabywczej gospodarstw domowych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, tak aby złagodzić skutki wzrostu cen energii i pomóc ograniczyć presję inflacyjną efektów drugiej rundy za pomocą ukierunkowanych środków tymczasowych; polityka fiskalna musi pozostać elastyczna, aby można było ją dostosowywać do szybko zmieniających się okoliczności; musi też być różna dla poszczególnych krajów w zależności od ich sytuacji fiskalnej i gospodarczej, m.in. pod względem narażenia na kryzys i napływu wysiedleńców z Ukrainy.

(9) 22 kwietnia 2021 r. Portugalia przedstawiła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. 13 lipca Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Portugalii[11]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Portugalia osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

(10) 29 kwietnia 2022 r. Portugalia przedłożyła swój krajowy program reform na 2022 r. i swój program stabilności na 2022 r., zgodnie z terminem ustanowionym w art. 4 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2022 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Portugalii z postępów w realizacji jej planu odbudowy i zwiększania odporności.

(11) 23 maja 2022 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Portugalii na 2022 r.[12]. Oceniono w nim postępy Portugalii we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019, 2020 i 2021 oraz podsumowano realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Portugalię, z uwzględnieniem tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki dotyczące wyzwań,

[11] Decyzja wykonawcza Rady z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Portugalii (ST 10149/21 + ADD 1 REV 1).

[12] SWD(2022) 623 final.

których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowych i pojawiających się wyzwań, w tym związanych z inwazją Rosji na Ukrainę. Oceniono w nim również postępy Portugalii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(12) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Portugalii na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 i opublikowała jej wyniki 23 maja 2022 r.[13] Komisja stwierdziła, że Portugalia boryka się z zakłóceniami równowagi makroekonomicznej. Podatności na zagrożenia wiążą się zwłaszcza z wysokim poziomem zadłużenia zagranicznego, prywatnego i publicznego przy słabym wzroście wydajności.

(13) Portugalia przedłożyła nowy projekt planu budżetowego na 2022 r. 14 kwietnia 2022 r. Pełną ocenę tego planu należy przedstawić w opinii Komisji zgodnie z art. 7 rozporządzenia (UE) nr 473/2013.

(14) 20 lipca 2020 r. Rada zaleciła Portugalii podjęcie w 2020 i 2021 r. wszelkich działań, zgodnie z ogólną klauzulą wyjścia w ramach paktu stabilności i wzrostu, niezbędnych do skutecznego zaradzenia pandemii i do wspomożenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy. Ponadto zaleciła Portugalii – gdy pozwolą na to warunki ekonomiczne – prowadzenie polityk fiskalnych mających na celu osiągnięcie rozważnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie i zapewnienie długookresowej zdolności do obsługi długu, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Według danych zweryfikowanych przez Eurostat w 2021 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Portugalii zmniejszył się z 5,8 % PKB w 2020 r. do 2,8 % w 2021 r. Działania w zakresie polityki fiskalnej podjęte przez Portugalię wspierały ożywienie gospodarcze w 2021 r., podczas gdy tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia zmniejszono z 2,3 % PKB w 2020 r. do 2,2 % w 2021 r. Działania podjęte przez Portugalię w 2021 r. były zgodne z zaleceniem Rady z 20 lipca 2020 r. Działania dyskrecjonalne w ramach polityki budżetowej, które rząd podjął w latach 2020 i 2021, miały w większości charakter tymczasowy lub były zrównoważone środkami kompensacyjnymi. Jednocześnie niektóre działania dyskrecjonalne, które rząd podjął w latach 2020–2021, nie miały charakteru tymczasowego lub nie były zrównoważone środkami kompensacyjnymi, i obejmowały głównie wydatki związane ze zdrowiem, w tym zatrudnienie dodatkowych pracowników opieki zdrowotnej przez krajową służbę zdrowia w celu wzmocnienia jej zdolności reagowania. Według danych zweryfikowanych przez Eurostat dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł w 2021 r. 127,4 % PKB.

(15) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie stabilności na 2022 r., jest ostrożny w 2022 r. i realistyczny w dalszym okresie[14]. Rząd

---

13 SWD(2022) 637 final.

14 Program stabilności na 2022 r. przedłożony Komisji i Radzie 29 kwietnia 2022 r. miał datę graniczną 25 marca 2022 r., kiedy to został przedstawiony parlamentowi narodowemu. 14 kwietnia 2022 r. Portugalia przedłożyła Komisji i Eurogrupie projekt planu budżetowego na 2022 r., który zawiera nieco zaktualizowany scenariusz makroekonomiczny na 2022 r. w porównaniu z scenariuszem zawartym w programie. Projekt planu budżetowego na 2022 r. zawierał w szczególności niewielką korektę w dół wzrostu realnego PKB do 4,9 % w 2022 r. (w porównaniu z 5,0 % w programie) oraz korektę w górę inflacji cen konsumpcyjnych (HICP) do 4,0 % w tym samym roku (w porównaniu z 3,3 % w programie). Pomimo nieco innej struktury finansów publicznych w projekcie planu budżetowego

prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2022 r. o 5,0 %, a w 2023 r. – o 3,3 %. Z kolei w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się silny wzrost realnego PKB w 2022 r. – o 5,8 %, natomiast niższy wzrost w 2023 r. – o 2,7 %. Różnica ta wynika z silniejszego wzrostu spożycia prywatnego i eksportu netto w prognozie Komisji na 2022 r. oraz niższego wzrostu inwestycji i eksportu netto w 2023 r. W programie stabilności na 2022 r. rząd przewiduje, że deficyt nominalny zmniejszy się do poziomu 1,9 % PKB w 2022 r. i 0,7 % PKB w 2023 r. Spadek w 2022 r. odzwierciedla głównie silny wzrost działalności gospodarczej oraz zniesienie większości środków nadzwyczajnych związanych z pandemią. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie w 2022 r. do 120,8 %, a w 2023 r. – do 115,4 %. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w latach 2022 i 2023 przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. ma wynieść odpowiednio 1,9 % i 1,0 % PKB. Poziom ten w odniesieniu do 2022 r. jest zgodny z poziomem deficytu prognozowanym w programie stabilności na 2022 r., zaś w odniesieniu do 2023 r. jest nieco wyższy, głównie ze względu na wyższe wydatki bieżące w Komisji w tym ostatnim roku. W prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się na 2022 r. niższą relację długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB – na poziomie 119,9 % – zaś na 2023 r. podobny poziom: 115,3 %. Różnica w 2022 r. wynika z przewidywanego w prognozie Komisji silniejszego wzrostu nominalnego PKB w tym roku.

Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2022 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego szacowany jest na 1,5 %. Szacunki te nie uwzględniają jednak wpływu reform, które wchodzą w skład planu odbudowy i zwiększania odporności i mogą zwiększyć wzrost potencjalny Portugalii.

(16) W 2022 r. rząd stopniowo wycofał większość środków wprowadzonych w reakcji na kryzys związany z COVID-19, w związku z czym prognozuje się, że tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia zmaleją z 2,2 % PKB w 2021 r. do 0,7 % PKB w 2022 r. Na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2022 r. mają wpływ środki, które wprowadzono, aby przeciwdziałać gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii, i które w prognozie Komisji z wiosny 2022 r. szacuje się na 0,6 % PKB w 2022 r., zaś w 2023 r. przewiduje się ich pełne wycofanie[15]. Środki te obejmują głównie transfery socjalne kierowane do uboższych gospodarstw domowych, obniżki podatków pośrednich od zużycia energii oraz dotacje do zużycia energii. Środki te ogłoszono jako tymczasowe. Jeżeli jednak ceny energii pozostaną wysokie również w 2023 r., niektóre z tych środków mogą zostać utrzymane. Niektóre z tych środków nie są ukierunkowane, w szczególności ogólna obniżka podatków od paliw. Na deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych mają również wpływ koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy, które według prognozy Komisji z wiosny 2022 r. mają wynieść 0,1 % PKB w 2022 r.[16]

---

na 2022 r. utrzymano docelowy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych na poziomie 1,9 % PKB w 2022 r.

15 Dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków wprowadzanych od jesieni 2021 r., w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie wydatków kapitałowych.

16 Zakłada się, że łączna liczba wysiedleńców, którzy dotrą z Ukrainy do UE, osiągnie stopniowo 6 mln do końca 2022 r., a ich rozmieszczenie geograficzne szacuje się na podstawie wielkości istniejącej diaspory, względnej liczby ludności przyjmującego państwa członkowskiego oraz rzeczywistego rozmieszczenia wysiedleńców z Ukrainy w całej UE od marca 2022 r. W przypadku kosztów

(17) 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, by w 2022 r. Portugalia[17] wykorzystywała Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji na rzecz ożywienia gospodarczego i jednocześnie prowadziła rozważną politykę fiskalną. Państwo to powinno ponadto utrzymać inwestycje finansowane ze środków krajowych. Rada zaleciła również Portugalii ograniczenie wzrostu wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych. Zaleciła również, by Portugalia prowadziła – kiedy warunki ekonomiczne na to pozwolą – politykę fiskalną mającą na celu osiągnięcie rozważnej sytuacji fiskalnej i zapewnienie stabilności finansów publicznych w średnim okresie, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji w celu pobudzenia potencjału wzrostu gospodarczego.

(18) Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2022 r. i z uwzględnieniem informacji zawartych w programie stabilności Portugalii na 2022 r. prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2022 r. będzie wspierający, na poziomie -2,0 % PKB[18]. Portugalia planuje dalsze wspieranie ożywienia gospodarczego przez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji, zgodnie z zaleceniem Rady. Prognozuje się, że pozytywny wpływ, jaki mają na działalność gospodarczą wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, wzrośnie o 0,5 p.p. PKB w porównaniu z 2021 r. Przewiduje się, że inwestycje finansowane ze środków krajowych będą miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 0,2 p.p. w 2022 r.[19]. W związku z tym Portugalia planuje utrzymać inwestycje finansowane ze środków krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie prognozuje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) w 2022 r. będzie mieć ekspansywny wpływ na ogólny kurs polityki fiskalnej, wynoszący 1,1 p.p. Ten znaczący ekspansywny wpływ obejmuje dodatkowy wpływ środków mających zaradzić gospodarczym i społecznym skutkom wzrostu cen energii (0,6 p.p. PKB), a także koszty zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy (0,1 p.p. PKB), przy czym prognozuje się również, że wzrost kosztów wynagrodzeń w sektorze publicznym, wydatki związane ze starzeniem się oraz zużycie pośrednie będą nadal wywierać dodatkową presję wzrostową na wydatki bieżące. Prognozuje się, że zwłaszcza wyższy wzrost cen konsumpcyjnych w porównaniu z deflatorem PKB będzie oddziaływać na ekspansywny wpływ bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych na ogólny kurs polityki fiskalnej w 2022 r. poprzez zwiększenie wydatków na spożycie publiczne towarów i usług. Oczekuje się, że Portugalia zasadniczo ograniczy wzrost wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych w 2022 r., ponieważ znaczny ekspansywny wpływ wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych w 2022 r. jest głównie efektem środków mających zaradzić gospodarczym

---

budżetowych na osobę szacunki opierają się na modelu mikrosymulacyjnym Euromod opracowanym przez Wspólne Centrum Badawcze Komisji, z uwzględnieniem zarówno transferów pieniężnych, do których osoby te mogą być uprawnione, jak i świadczeń rzeczowych, takich jak edukacja i opieka zdrowotna.

17 Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady w sprawie programu stabilności Portugalii na 2021 r., Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 102.

18 Ujemna (dodatnia) wartość wskaźnika odpowiada nadwyżce (niedoborowi) wzrostu wydatków pierwotnych w porównaniu ze średniookresowym wzrostem gospodarczym, wskazując na ekspansywną (restrykcyjną) politykę fiskalną.

19 Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały ekspansywny wpływ, który wyniesie 0,2 p.p. PKB.

i społecznym skutkom podwyżek cen energii oraz kosztów zapewnienia tymczasowej ochrony wysiedleńcom z Ukrainy.

(19) W prognozie Komisji z wiosny 2022 r. przewiduje się, że w 2023 r. kurs polityki fiskalnej wyniesie 0,0 % PKB, przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki[20]. Prognozuje się, że w 2023 r. Portugalia będzie nadal wykorzystywać dotacje w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji wspierających ożywienie gospodarcze. Prognozuje się, że pozytywny wpływ, jaki mają na działalność gospodarczą wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, wzrośnie o 0,2 p.p. PKB w porównaniu z 2022 r. Przewiduje się, że inwestycje finansowane ze środków krajowych będą miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który wyniesie 0,3 p.p. w 2023 r.[21]. Jednocześnie prognozuje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć restrykcyjny wpływ na ogólny kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,7 p.p. Obejmuje to wpływ stopniowego wycofywania środków wprowadzonych w obliczu wzrostu cen energii (0,6 % PKB). Jednocześnie prognozuje się, że wyższy wzrost cen konsumpcyjnych w porównaniu z deflatorem PKB w 2022 r. będzie oddziaływać na wpływ bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych na ogólny kurs polityki fiskalnej w 2023 r. poprzez zwiększenie wydatków na emerytury i świadczenia socjalne w wyniku indeksacji.

(20) W programie stabilności na 2022 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie się stopniowo obniżał do poziomu 0,3 % PKB w 2024 r. i osiągnie zrównoważoną sytuację budżetową w 2025 r. Planuje się zatem, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się na poziomie poniżej 3 % PKB w okresie objętym programem. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie do 2025 r., mianowicie obniżając się w 2024 r. do 109,8 %, a w 2025 r. do 105,9 %. Z analizy przeprowadzonej przez Komisję wynika, że zagrożenie dla długookresowej zdolności do obsługi długu wydaje się wysokie w średnim okresie.

(21) Struktura finansów publicznych sprzyjająca wzrostowi gospodarczemu zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków z budżetu publicznego będzie wspierać długoterminową stabilność fiskalną Portugalii, przyczyni się do poprawy otoczenia działalności gospodarczej i wspierania ożywienia gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Jeżeli chodzi o portugalski system podatkowy, istnieją dowody[22] wskazujące na to, że krajowy system ulg podatkowych jest dość uciążliwy i niewystarczająco przejrzysty (zidentyfikowano ponad 500 korzyści podatkowych, przewidzianych w ponad 60 aktach prawnych) oraz że konsekwentne monitorowanie i ocena byłyby korzystne dla efektywności ekonomicznej wydatków podatkowych. Ponadto dopłaty państwowe i gminne pogarszają strukturę stawek podatku dochodowego od osób prawnych, przez co jest ona jeszcze bardziej skomplikowana

---

20 Ujemna (dodatnia) wartość wskaźnika odpowiada nadwyżce (niedoborowi) wzrostu wydatków pierwotnych w porównaniu ze średniookresowym wzrostem gospodarczym, wskazując na ekspansywną (restrykcyjną) politykę fiskalną.

21 Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały ekspansywny wpływ, który wyniesie 0,2 p.p. PKB.

22 „Tax benefits in Portugal – concept, methodology and practice" [Korzyści podatkowe w Portugalii – koncepcja, metodyka i praktyka], Grupa Robocza ds. Korzyści Podatkowych, maj 2019 r.

dla podatników i dodatkowo obciąża administrację podatkową. Podatki bezpośrednie potrącane u źródła są często zbyt wysokie, co skutkuje znacznymi wnioskami o zwrot podatku w kolejnym roku. Stałe koszty poboru podatków są stosunkowo wysokie (w 2019 r. były one o około 20 % wyższe niż średnia dla UE-27), zaś inwestycje administracji podatkowej w technologie informacyjno-komunikacyjne są niskie w porównaniu ze średnią UE (stanowią 5,7 % wydatków operacyjnych administracji podatkowej w 2019 r., a więc są prawie o połowę niższe od średniej dla UE-27). W tym kontekście zwiększenie efektywności administracji skarbowej pomogłoby skrócić czas oczekiwania na zapłacenie podatków w Portugalii oraz zmniejszyć znaczne zaległości podatkowe (na koniec 2019 r. wynosiły one 37,1 % całkowitych dochodów netto, co stanowiło jeden z najwyższych poziomów w UE). Jeśli chodzi o portugalski system ochrony socjalnej, skuteczność transferów socjalnych w ograniczaniu ubóstwa i nierówności jest poniżej średniej UE. W szczególności adekwatność dochodu minimalnego jest niska i wynosi 37,5 % progu ubóstwa (w UE: 58,9 %). Jednocześnie wydaje się, że wiele świadczeń społecznych służy podobnym celom, co przyczynia się do złożoności systemu. Wynikająca z tego fragmentacja systemu ochrony socjalnej powoduje stosunkowo niską absorpcję świadczeń i brak skutecznego ukierunkowania na osoby najbardziej potrzebujące, utrudniając objęcie ich świadczeniami socjalnymi i – co za tym idzie – adekwatność tych świadczeń. W tym kontekście szczególne znaczenie ma realizacja krajowej strategii na rzecz zwalczania ubóstwa.

(22) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 w załączniku V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Pomagają one sprostać wszystkim wyzwaniom gospodarczym i społecznym, które zostały wskazane w stosownych zaleceniach krajowych skierowanych do Portugalii przez Radę w ramach europejskiego semestru w 2019 i 2020 r., obok zaleceń dla tego kraju wydanych do dnia przyjęcia planu, lub znacznej części tych wyzwań. Plan promuje zwłaszcza inwestycje w zakresie zielonej i cyfrowej transformacji. Poprawa jakości finansów publicznych i stabilności finansowej przedsiębiorstw państwowych ma zasadnicze znaczenie dla planu. Ten ambitny plan przewiduje wzmocnienie odporności systemu ochrony zdrowia i poprawę dostępu do wysokiej jakości ochrony zdrowia i opieki długoterminowej. Ma on na celu poprawę ogólnego poziomu umiejętności ludności, w tym umiejętności cyfrowych dla różnych grup ludności, oraz poszerzenie oferty kształcenia zawodowego i oferty szkoleniowej. Plan obejmuje znaczne inwestycje mające na celu poprawę usług społecznych, w tym poprzez zwiększenie oferty przystępnych cenowo mieszkań i mieszkań socjalnych. Wprowadza odpowiednie środki mające na celu zmniejszenie segmentacji rynku pracy, wspieranie wysokiej jakości zatrudnienia i utrzymanie miejsc pracy. Plan ma w znacznym stopniu na celu wspieranie korzystania z technologii cyfrowych przez obywateli i przedsiębiorstwa. Co istotne, plan wprowadza środki promowania dostępu do finansowania, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw, oraz sprzyjania inwestycjom prywatnym i publicznym przyczyniającym się do ożywienia gospodarczego kraju. Przedstawiono w nim również ważne reformy i inwestycje promujące inwestycje w badania naukowe i innowacje i przyczyniające się do zwiększenia ich skuteczności i efektywności. Plan jest ambitny, jeśli chodzi o stawianie czoła wyzwaniom związanym z otoczeniem działalności gospodarczej i poprawę efektywności systemu wymiaru sprawiedliwości.

(23) Oczekuje się, że realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Portugalii przyczyni się do dalszych postępów zielonej i cyfrowej transformacji. Działania

wspierające realizację celów klimatycznych w Portugalii stanowią 37,9 % łącznej alokacji w ramach planu, a działania wspierające realizację celów cyfrowych – 22,1 %. Pełna realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z ustalonymi odpowiednimi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi, pomoże Portugalii szybko przezwyciężyć skutki kryzysu związanego z COVID-19, wzmacniając jednocześnie jej odporność. Systematyczne angażowanie partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, ponieważ służy zapewnieniu szerokiego poczucia odpowiedzialności za cały program polityczny.

(24) Portugalia przedłożyła umowę o partnerstwie[23] 4 marca 2022 r., natomiast pozostałe dokumenty programowe dotyczące polityki spójności nie zostały jeszcze przedłożone. Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z 24 czerwca 2021 r. Portugalia jest zobowiązana do uwzględniania w programowaniu funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 stosownych zaleceń krajowych. Jest to warunek wstępny poprawy skuteczności i zmaksymalizowania wartości dodanej wsparcia finansowego otrzymywanego z funduszy polityki spójności i jednocześnie przyczynia się do koordynacji, komplementarności i spójności między tymi funduszami a innymi instrumentami i funduszami unijnymi. Pomyślne wdrożenie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz programów polityki spójności zależy również od usunięcia przeszkód dla inwestycji wspierających zieloną i cyfrową transformację oraz zrównoważony rozwój terytorialny.

(25) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności Portugalia mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań, które dotyczą gospodarki o obiegu zamkniętym. Portugalia plasuje się znacznie poniżej średniej UE pod względem wskaźników gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarowania odpadami. Średni współczynnik recyklingu odpadów komunalnych jest niski i maleje, przy czym występują różnice regionalne. Portugalia nie osiągnęła celu UE, jakim jest recykling 50 % odpadów komunalnych do 2020 r. Ogólny współczynnik recyklingu wyniósł 29 % w 2019 r. i 26,5 % w 2020 r. (dane wstępne), podczas gdy średnia unijna wynosiła 48 %. Osiągnięcie celów unijnych na kolejną dekadę, w tym osiągnięcie poziomu 55 % recyklingu odpadów komunalnych do 2025 r., będzie wymagało znacznych wysiłków. Konieczne są usprawnienia w celu zwiększenia zapobiegania powstawaniu odpadów, ich minimalizacji, sortowania, ponownego użycia i recyklingu, a tym samym zmniejszenia odsetka odpadów trafiających na składowiska lub do spalarni, a także modernizacji zakładów recyklingu i przetwarzania odpadów. Dobrymi przykładami lepszych sposobów osiągnięcia tych celów są: podniesienie opłat za składowanie i spalanie odpadów, wprowadzenie podatku od odpadów resztkowych oraz podniesienie opłat nakładanych na gminy, które nie osiągają celów w zakresie recyklingu. Ponadto rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów i dalszy rozwój systemów „płać za to, co wyrzucasz” mogłyby przyspieszyć ten proces.

[23] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej. Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159.

(26) Plan REPowerEU przyjęto w odpowiedzi na mandat udzielony przez szefów państw lub rządów UE w Deklaracji wersalskiej i ma on na celu jak najszybsze uniezależnienie Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. W ramach dialogu z państwami członkowskimi określane są najodpowiedniejsze projekty, inwestycje i reformy służące temu celowi na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym. Działania te służą zmniejszeniu zależności od paliw kopalnych ogółem, a także znalezieniu innych źródeł importu paliw kopalnych niż Rosja.

(27) System energetyczny Portugalii charakteryzuje się wysokim udziałem odnawialnych źródeł energii (jedna trzecia koszyka energetycznego) i nie jest w wysokim stopniu zależny od paliw kopalnych z Rosji. Ropa naftowa i gaz [głównie skroplony gaz ziemny (LNG)] nadal stanowią jednak dwie trzecie dostaw energii pierwotnej (odpowiednio w wysokości 42 % i 24 %), według danych z 2020 r. Portugalia odeszła od stosowania węgla do produkcji energii elektrycznej w 2021 r., ale zużycie gazu gwałtownie wzrosło w ostatnich latach, częściowo z powodu mniejszej dostępności energii hydroelektrycznej w wyniku suszy. Portugalia importuje z Rosji 10 % swojego gazu, a więc wskaźnik jej zależności od tego importu jest znacznie niższy od średniej unijnej, która wynosi 44 %. Wynika to ze stosowania na dużą skalę LNG. Ponadto Portugalia nie sprowadza ropy naftowej ani węgla z Rosji[24]. Portugalia importuje jednak 100 % swoich paliw kopalnych. Zmniejszenie tej ogólnej zależności od importu poprzez zwiększenie ambicji UE w dziedzinie klimatu, z naciskiem na bardziej przystępną cenowo, bezpieczną i zrównoważoną energię, będzie wymagało dalszego wykorzystywania portugalskiego potencjału energii słonecznej i wiatrowej, w tym na obszarach morskich, w szczególności poprzez usprawnienie procedur wydawania pozwoleń oraz wzmocnienie zdolności administracyjnych. Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucji energii elektrycznej, m.in. za pomocą technologii prądu stałego, a także umożliwienie inwestycji w magazynowanie energii elektrycznej umożliwiłoby dostarczanie elastycznej i szybko reagującej energii, co ma kluczowe znaczenie dla zarządzania systemem o wysokim udziale odnawialnych źródeł energii. Niski poziom elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych z Hiszpanią (a ostatecznie z Francją) również stanowi wyzwanie dla odporności systemu elektroenergetycznego Portugalii i UE. Dalsza rozbudowa transgranicznych połączeń międzysystemowych mogłaby przyczynić się do większej integracji mocy wytwórczych Półwyspu Iberyjskiego w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w ramach jednolitego rynku energii. Skuteczność działań inwestycyjnych służących poprawie efektywności energetycznej budynków znacznie zyskałaby dzięki odpowiednim systemom finansowania, kampaniom uświadamiającym i rozwojowi umiejętności ekologicznych. Ponadto istnieje potrzeba dalszej dekarbonizacji sektora transportu, m.in. przez przyspieszenie rozmieszczenia infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych oraz realizacji kluczowych projektów dotyczących kolei, transportu rowerowego i transportu publicznego. Realizacja przez Portugalię celów pakietu „Gotowi na 55” będzie wymagać jeszcze większego poziomu ambicji w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia wartości docelowych w zakresie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej.

[24] Eurostat (2020), udział importu z Rosji w całkowitym imporcie gazu ziemnego, surowej ropy naftowej i węgla kamiennego. Średnia wielkość całkowitego importu dla UE-27 opiera się na wielkości importu spoza UE-27. W przypadku Portugalii całkowity import obejmuje handel wewnątrz UE. Dane dotyczące surowej ropy naftowej nie obejmują produktów rafinowanych.

(28) Chociaż przyspieszenie transformacji w kierunku neutralności klimatycznej i odchodzenia od paliw kopalnych spowoduje znaczne koszty restrukturyzacji w kilku sektorach, Portugalia może skorzystać z mechanizmu sprawiedliwej transformacji w kontekście polityki spójności, aby złagodzić społeczno-gospodarcze skutki transformacji w najbardziej dotkniętych nimi regionach. Ponadto Portugalia może wykorzystywać Europejski Fundusz Społeczny Plus do poprawy możliwości zatrudnienia i wzmocnienia spójności społecznej.

(29) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2022 r., a jej opinia[25] znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej.

(30) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro. W przypadku Portugalii kwestia ta znalazła odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniach 1 i 2 poniżej.

(31) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i niniejszej ewaluacji Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2022 r. i program stabilności na 2022 r. Zalecenia Rady na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1, 2 i 4 poniżej. Zalecenia 1 i 2 przyczyniają się również do wdrożenia zaleceń dla strefy euro, w szczególności pierwszego i czwartego z nich. Polityki fiskalne, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają m.in. przeciwdziałać zakłóceniom równowagi związanym z wysokim długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych w kontekście niskiego wzrostu wydajności. Polityki, o których mowa w zaleceniu 2, pomagają m.in. zmniejszyć dług publiczny, zadłużenie sektora prywatnego i zadłużenie zewnętrzne, ponieważ pełna realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności przyczyni się do wzrostu gospodarczego, a jednocześnie wzmocni odporność gospodarki. Polityki, o których mowa w zaleceniu 4, pomagają m.in. przeciwdziałać zagrożeniom związanym z wysokim zadłużeniem zewnętrznym w dłuższym okresie,

NINIEJSZYM ZALECA Portugalii podjęcie w latach 2022 i 2023 działań mających na celu:

1. W 2023 r. – zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, zwłaszcza przez ograniczenie wzrostu wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych do poziomu poniżej średniookresowego wzrostu produktu potencjalnego, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Zapewnienie gotowości do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Rozszerzenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, m.in. przez wykorzystanie RRF, REPowerEU i innych funduszy UE. W okresie po 2023 r. – prowadzenie polityki fiskalnej mającej na celu osiągnięcie rozważnej sytuacji fiskalnej w średnim okresie oraz zapewnienie wiarygodnej i stopniowej redukcji długu oraz stabilności fiskalnej w średnim okresie poprzez stopniową konsolidację, inwestycje i reformy. Poprawę skuteczności systemu podatkowego i systemu ochrony socjalnej zwłaszcza dzięki uproszczeniu ich ram, zwiększeniu efektywności ich administracji i zmniejszeniu powiązanych obciążeń administracyjnych.

[25] Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

2. Kontynuowanie realizacji jej planu odbudowy i zwiększania odporności zgodnie z ustalonymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi zawartymi w decyzji wykonawczej Rady z dnia 13 lipca 2021 r. Przedłożenie dokumentów programowych dotyczących polityki spójności na lata 2021–2027 w celu sfinalizowania negocjacji z Komisją, a następnie rozpoczęcia wdrażania tych dokumentów.

3. Poprawę warunków przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, w szczególności przez skuteczniejsze zapobieganie powstawaniu odpadów, zwiększenie udziału recyklingu i ponownego użycia w celu zmniejszenia odsetka odpadów trafiających na składowiska i do spalarni.

4. Ograniczenie zależności od paliw kopalnych ogółem, w tym w sektorze transportu. Przyspieszenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii przez modernizację sieci przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, umożliwienie inwestycji w magazynowanie energii elektrycznej oraz usprawnienie procedur wydawania pozwoleń, aby umożliwić dalszy rozwój produkcji energii wiatrowej, w szczególności na obszarach morskich, i energii słonecznej. Wzmocnienie ram zachęt dla inwestycji w efektywność energetyczną budynków. Zwiększenie elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący